

SỐ 5
2024Bản tin
chuyên đề

ISG

CHƯƠNG TRÌNH HỖ TRỢ QUỐC TẾ

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

TRONG SỐ NÀY:

Ngày 15 tháng 10 năm 2024, tại Thành phố Cần Thơ, Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã chủ trì Hội nghị bàn giải pháp thúc đẩy triển khai thực hiện “Đề án phát triển bền vững một triệu héc-ta lúa chuyên canh chất lượng cao, phát thải thấp gắn với tăng trưởng xanh vùng Đồng bằng sông Cửu Long đến năm 2030” (viết tắt là Đề án).

Kết luận của Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính tại Hội nghị bàn giải pháp thúc đẩy triển khai thực hiện “Đề án phát triển bền vững một triệu héc-ta lúa chuyên canh chất lượng cao, phát thải thấp gắn với tăng trưởng xanh vùng Đồng bằng sông Cửu Long đến năm 2030” bao gồm:

- Đánh giá chung
- Định hướng
- Một số nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm trong thời gian tới

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã chủ trì Hội nghị bàn giải pháp thúc đẩy triển khai thực hiện Đề án

ĐÁNH GIÁ CHUNG

Lúa gạo là ngành hàng có lợi thế của nước ta, sản xuất lúa gạo không chỉ có vai trò thiết yếu đối với bảo đảm an ninh lương thực quốc gia, ổn định xã hội, mà còn là nguồn thu nhập quan trọng của hàng chục triệu nông dân Việt Nam, đồng thời thúc đẩy xuất khẩu, góp phần bảo đảm an ninh lương thực toàn cầu, nâng cao vị thế, uy tín của Việt Nam trên trường quốc tế.

Lúa gạo là ngành hàng có lợi thế của nước ta

Vùng đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) có điều kiện thiên nhiên ưu đãi, đặc

biệt thuận lợi phát triển nông nghiệp, nhất là lúa gạo, thủy hải sản và trái cây, đóng góp 31,4% GDP toàn ngành nông nghiệp. Sản xuất lúa gạo góp phần tạo việc làm và thu nhập ổn định cho hàng triệu hộ nông dân trong vùng ĐBSCL (khoảng 24-25 triệu tấn/năm, chiếm khoảng 55% sản lượng lúa và 95% lượng gạo xuất khẩu của cả nước).

Để phát huy tiềm năng, thế mạnh của vùng ĐBSCL, Thủ tướng Chính phủ

đã phê duyệt Đề án “Phát triển bền vững một triệu héc-ta lúa chuyên canh chất lượng cao, phát thải thấp gắn với tăng trưởng xanh vùng Đồng bằng Sông Cửu Long đến năm 2030” tại Quyết định số 1490/QĐ-TTg ngày 27 tháng 11 năm 2023, với các mục tiêu chủ yếu:

- Hình thành 01 triệu héc-ta vùng chuyên canh lúa chất lượng cao và phát thải thấp gắn với tổ chức lại hệ thống sản xuất theo chuỗi giá trị, áp dụng các quy trình canh tác bền vững;
- Gia tăng giá trị, phát triển bền vững của ngành lúa gạo, nâng cao hiệu quả sản xuất kinh doanh, thu

nhập và đời sống của người trồng lúa;

- Bảo vệ môi trường, thích ứng với biến đổi khí hậu và giảm phát thải khí nhà kính, góp phần thực hiện các cam kết quốc tế của Việt Nam.
- Hướng tới mục tiêu an toàn trước thiên tai, giảm phát thải khí nhà kính, đưa mức phát thải ròng về “0” theo đúng cam kết của Việt Nam tại Hội nghị COP26.

Bộ trưởng Lê Minh Hoan phát biểu các địa phương cần quyết liệt thực hiện Đề án

Sau gần 1 năm triển khai Đề án, với sự cố gắng, nỗ lực của các bộ, ngành và 12 địa phương vùng ĐBSCL, đã đạt được một số kết quả bước đầu đáng ghi nhận, trong đó có việc rà soát, hoàn thiện, ban hành một số cơ chế, chính sách, quy định pháp luật liên quan và triển khai mô hình canh tác lúa cho năng suất cao, giảm đáng kể chi phí đầu vào và phát thải thấp, ý thức và hành động của các bộ, ngành, địa phương đã nâng lên.

Tuy nhiên, việc triển khai một số nhiệm vụ được giao tại Đề án còn chậm, còn gặp một số tồn tại, vướng mắc, trong đó nhận thức

về sự cần thiết và hiệu quả của Đề án của các cấp chính quyền, người dân và doanh nghiệp ở một số địa phương còn chưa đầy đủ, thống nhất; công tác quy hoạch, xác định vùng trồng lúa chất lượng cao còn chậm, hầu hết mới dừng lại ở bước cam kết về chủ trương; việc ban hành các hướng dẫn kỹ thuật chi tiết còn chưa kịp thời, đầy đủ; cơ chế, chính sách về huy động và bố trí nguồn lực triển khai Đề án chậm được hoàn thiện, thủ tục phức tạp, kéo dài, trong đó có việc quản lý, sử dụng vốn ODA, trao đổi tín chỉ các-bon trong trồng lúa với thị trường khu vực và quốc tế...

II. ĐỊNH HƯỚNG, NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP TRỌNG TÂM THỜI GIẠN TỚI

1. ĐỊNH HƯỚNG:

Yêu cầu Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, các bộ, cơ quan, liên quan

và các địa phương vùng ĐBSCL tập trung triển khai thực hiện quyết liệt, đồng bộ, hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp đề ra với tinh thần cần tăng tốc, bứt phá hơn nữa để đạt được các mục tiêu của Đề án “Phát triển bền vững một triệu héc-ta lúa chuyên canh chất lượng cao, phát thải thấp gắn với tăng trưởng xanh vùng Đồng bằng Sông Cửu Long đến năm 2030” trong đó tập trung quán triệt một số định hướng lớn sau:

(1) Tăng cường ứng dụng công nghệ số, phát triển xanh, kinh tế tuần hoàn,

kinh tế chia sẻ, kinh tế tri thức, khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo để thúc đẩy phát triển cây lúa.

(2) Tập trung huy động cả hệ thống chính trị, các nhà khoa học vào cuộc và

sức mạnh của nhân dân, doanh nghiệp với sự hỗ trợ đặc lực của khoa học công nghệ hiện đại kết hợp với kinh nghiệm truyền thống quý báu và sự đầu tư kinh phí thỏa đáng để tạo cuộc cách mạng cho cây lúa và ngành hàng lúa gạo vùng ĐBSCL.

(3) Đa dạng hóa nguồn lực thực hiện Đề án, trong đó huy động tối đa nguồn

lực hợp pháp từ ngân sách trung ương và nguồn

Tăng cường ứng dụng công nghệ để đạt được các mục tiêu của Đề án

lực địa phương, huy động sự tham gia, đồng tình và nguồn lực to lớn của nhân dân; huy động sự hỗ trợ về khoa học công nghệ, tài chính từ các tổ chức quốc tế và các đối tác phát triển.

(4) Quản lý chặt chẽ, sử dụng nguồn lực khoa học, hiệu quả, xoá bỏ thủ tục

hành chính rườm rà, phức tạp, bảo đảm nguồn lực

đến tận địa phương, doanh nghiệp và người nông dân. Tăng cường phân cấp, phân quyền, cá thể hóa trách nhiệm đi đôi với việc có công cụ kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực.

(5) Phát huy tính chủ động, sáng tạo, tinh thần tự lực, tự cường của địa

phương, doanh nghiệp, sức mạnh của nhân dân.

Các địa phương chủ động, sáng tạo trong thực hiện Đề án phát triển 1 triệu ha lúa chất lượng cao vùng ĐBSCL

2. MỘT SỐ NHIỆM VỤ, GIẢI PHÁP TRỌNG TÂM THỜI GIAN TỚI

Để thực hiện được mục tiêu Đề án, yêu cầu Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn và các bộ, cơ quan, 12 tỉnh vùng ĐBSCL liên quan triển khai có hiệu quả các nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm sau:

(1) Về quy hoạch vùng trồng lúa chất lượng cao: Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chỉ đạo

các địa phương khẩn trương quy hoạch, lập bản đồ, xác định chính xác (trên bản đồ và ngoài thực địa) vùng trồng lúa chất lượng cao, phát thải thấp mang tính ổn định, lâu dài, phù hợp với quy hoạch cấp tỉnh, kế hoạch sử dụng đất các cấp được cấp có thẩm quyền phê duyệt, hoàn thành trong quý II

Mô hình điểm sản xuất lúa theo VietGAP ở huyện Vĩnh Hưng, Long An

(2) Về việc ứng dụng khoa học công nghệ, xây dựng thương hiệu lúa gạo:

Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chủ trì, phối hợp với Bộ Khoa học và

Công nghệ và các địa phương liên quan đẩy mạnh ứng dụng khoa học công nghệ trong chọn, tạo giống lúa có năng suất, chất lượng cao; nghiên cứu, ban hành quy định cụ thể về lúa chất lượng cao; khẩn trương hoàn thiện, ban hành các quy trình, biện pháp kỹ thuật canh tác lúa chất lượng cao và phát thải thấp, hệ đo đạc, thẩm định, báo cáo (MRV), hoàn thành trong quý IV năm 2024; đến năm 2025 phải xây dựng bằng được thương hiệu lúa, gạo ở phân khúc cao mang tầm khu vực và thế giới, đi đôi với việc thiết kế mẫu mã, bao bì, mã số vùng trồng, xây dựng chỉ dẫn địa lý.

(3) Về cơ chế, chính sách thực hiện Đề án: Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chủ trì, phối hợp với các Bộ: Kế hoạch và Đầu tư, Tài chính chỉ đạo, hướng dẫn các tỉnh tham gia Đề án tổ chức triển khai và áp dụng có hiệu quả các cơ chế, chính sách hiện hành, nhất là chính sách hỗ trợ, đầu tư xây dựng kết cấu hạ tầng, áp dụng khoa học công nghệ

hiện đại cho vùng quy hoạch trồng lúa năng suất, chất lượng cao và chính sách bảo vệ đất trồng lúa theo quy định tại Nghị định số 112/2024/NĐ-CP ngày 11 tháng 9 năm 2024; chính sách khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào lĩnh vực nông nghiệp, nông thôn; đồng thời rà soát, sửa đổi, bổ sung các cơ chế, chính sách không còn phù hợp, trình cấp có thẩm quyền xem xét ban hành để góp phần tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy tiến độ triển khai Đề án, hoàn thành trong quý I năm 2025.

(4) Về nguồn vốn thực hiện Đề án:

a) Triển khai Chương trình tín dụng hỗ trợ liên kết sản xuất, chế biến tiêu thụ

sản phẩm: Biểu dương Ngân hàng Nhà nước Việt Nam đã kịp thời ban hành hướng dẫn cho vay vốn tín dụng ưu đãi để thực hiện Đề án. Giao Ngân hàng Nhà nước Việt Nam chủ trì, phối hợp với Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chỉ đạo triển khai có hiệu quả chính sách tín dụng ưu đãi cho lúa gạo trong năm 2024, hỗ trợ bằng các gói tín dụng cho các đối tượng cần thiết; chỉ đạo các ngân hàng thương mại huy động gói tín dụng khoảng 30 nghìn tỷ đồng cho Đề án này trong năm 2025;

Ngân hàng Nhà nước và Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn ký quy chế phối hợp.

Đồng bằng sông Cửu Long là vùng có lợi thế để xây dựng cánh đồng lớn

b) Huy động hỗ trợ kỹ thuật, viện trợ không hoàn lại, vốn ODA, vốn vay ưu đãi từ các tổ chức quốc tế và các đối tác phát triển.

Về đề xuất xây dựng thí điểm chính sách đặc thù về sử dụng nguồn vốn ODA,

vốn vay ưu đãi của Ngân hàng Thế giới để thực hiện dự án “Hỗ trợ hạ tầng và kỹ thuật cho lúa chất lượng cao và phát thải thấp vùng đồng bằng sông Cửu Long”: Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chủ trì, thống nhất với Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính, Bộ Tư pháp và Ngân hàng Thế giới về việc lựa chọn hình thức tổ chức, quản lý phù hợp, đảm bảo chặt chẽ, khả thi đúng quy định, lưu ý sự cần thiết và tính khả thi của đề xuất sử dụng vốn vay nước ngoài và ban hành chính sách thí điểm đặc thù, trong đó lưu ý các nội dung sửa đổi, bổ sung Luật Đầu tư công và Luật Ngân sách nhà nước đang trình Quốc hội khóa XV xem xét thông

qua tại kỳ họp thứ 8; báo cáo Thủ tướng Chính phủ trước 30 tháng 11 năm 2024.

c) Giao Bộ Tài chính chủ trì, phối hợp với Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông

thôn nghiên cứu, đề xuất thành lập Quỹ phát triển lúa gạo bao gồm vốn ngân sách, vốn bán tín chỉ các-bon (hoặc vốn tài chính các-bon), vốn xã hội hóa, báo cáo Thủ tướng Chính phủ trong quý II năm 2025.

(5) Về xây dựng chính sách đặc thù để huy động vốn vay nước ngoài: Bộ

Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chủ trì, phối hợp với các Bộ: Kế hoạch và Đầu tư, Tài chính, Tư pháp nghiên cứu xây dựng chính sách đặc thù để huy động vốn vay của Ngân hàng Thế giới, báo cáo cơ quan có thẩm quyền xem xét trong quý IV năm 2024.

Phát triển thị trường lúa gạo

Áp dụng máy sạ hàng kết hợp vùi phân

(6) Về phát triển thị trường lúa gạo: Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chủ trì, phối hợp với Bộ Công thương, Bộ Ngoại giao và cơ quan liên quan tăng cường kết nối thị trường lúa gạo trong và ngoài nước, đa dạng hoá thị trường, sản phẩm.

(7) Về việc khuyến khích hình thành và phát triển các chuỗi giá trị trong sản

xuất lúa gạo: Giao Ủy ban nhân dân 12 tỉnh, thành phố vùng ĐBSCL tổ chức lại sản xuất, đẩy mạnh liên doanh, liên kết, lấy doanh nghiệp làm trung tâm và động lực của sự phát triển, hợp tác xã là cầu nối giữa người trồng lúa và doanh nghiệp; hỗ trợ và phát triển các hợp tác xã, đào tạo nhân lực quản lý

hợp tác xã, nâng cấp cơ sở hạ tầng để tham gia vào chuỗi giá trị sản xuất lúa bền vững; tập trung củng cố, nâng cấp hệ thống cơ sở hạ tầng cho vùng lúa tham gia Đề án, nhất là hạ tầng về thủy lợi.

(8) Về mục tiêu phát thải thấp: Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chủ

trì, phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường, Bộ Tài chính và các cơ quan liên quan nghiên cứu, đề xuất chính sách thí điểm quản lý, trao đổi tín chỉ các-bon được tạo thành từ việc triển khai Đề án và chi trả kết quả giảm phát thải khí nhà kính cho các chủ thể tham gia Đề án, báo cáo Thủ tướng Chính phủ trong quý II năm 2025.

Cơ giới hóa, ứng dụng tiến bộ kỹ thuật trong trồng lúa

(9) Về phòng chống sạt lở, sụt lún, ứng phó với biến đổi khí hậu: Bộ Nông

ng nghiệp và Phát triển nông thôn chủ trì, phối hợp với Bộ Tài nguyên và Môi trường và cơ quan liên quan tổng kết mô hình tại tỉnh Cà Mau và một số địa phương vùng ĐBSCL, khẩn trương xây dựng Đề án tổng thể phòng, chống sụt lún, sạt lở, ngập úng, hạn hán, xâm nhập mặn vùng ĐBSCL, có giải pháp cấp bách trước mắt và lâu dài, khoa học, khả thi, nguồn lực và phân kỳ đầu tư cụ thể theo đúng chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ tại văn bản số 349/TB-VPCP ngày 24 tháng 8 năm 2023 và số 2850/VPCP-NN ngày 26 tháng 4 năm 2024.

(10) Về cơ chế điều hành, phối hợp triển khai thực hiện Đề án: Phải có sự phối hợp chặt chẽ, thống nhất, liên tục, hiệu quả giữa Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn với các bộ, ngành liên quan và 12 tỉnh tham gia Đề án, cũng như giữa cơ quan quản lý nhà nước với khối tư nhân; thúc đẩy phát triển liên kết chặt chẽ giữa Nhà nước - Nhà nông - Nhà khoa học - Doanh nghiệp - Ngân hàng - Nhà phân phối.

Giao Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn chủ trì, phối hợp với Bộ Nội vụ và các cơ quan liên quan hoàn thiện hồ sơ, trình Thủ tướng Chính phủ thành lập Ban Chỉ đạo liên ngành triển khai Đề án

Ảnh minh họa

do Phó Thủ tướng Chính phủ Trần Hồng Hà làm Trưởng Ban theo đúng quy định, hoàn thành trước 30 tháng 11 năm 2024.

(11) Giao Phó Thủ tướng Chính phủ Trần Hồng Hà trực tiếp theo dõi, chỉ đạo

việc triển khai Đề án; chỉ đạo Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn làm việc với Ngân hàng Thế giới và các đối tác phát triển để cụ thể hoá các nội dung hợp tác triển khai Đề án.

(12) Văn phòng Chính phủ theo chức năng, nhiệm vụ được giao theo dõi, đôn

đốc việc triển khai kết luận chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ. Văn phòng Chính phủ thông báo để Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn và các bộ, cơ quan, địa phương liên quan biết, thực hiện./.

LỜI CẢM ƠN

Văn phòng Chương trình Hỗ trợ quốc tế (ISG), Vụ Hợp tác Quốc tế - Bộ Nông nghiệp và PTNT xin chân thành cảm ơn sự hợp tác của Văn phòng ISG, Phòng 102-104, Nhà B4, Bộ Nông nghiệp và PTNT, Số 2, Ngọc Hà, Ba Đình, Hà Nội lượng cao, phát thải thấp vùng ĐBSCL và các tổ chức, đơn vị có liên quan đã phối hợp thực hiện bản tin chuyên đề này.